

Αξιότιμα μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου,

Κυρίες/οι,

Με την παρούσα επιστολή οι υπογράφουσες οργανώσεις επιθυμούμε να ζητήσουμε την προσοχή σας για τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 38 του νομοσχεδίου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου με τίτλο *«Προώθηση πολιτικών νόμιμης μετανάστευσης, ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1233 σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών, ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος, τροποποιήσεις του Κώδικα Μετανάστευσης και άλλες διατάξεις»*.

Το Άρθρο 38 του νομοσχεδίου, καταργεί τη διάταξη του άρθρου 161, παράγραφος 1, στοιχείο γ' του Κώδικα Μετανάστευσης όπως ισχύει και η οποία παρέχει τη δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής δεκαετούς διάρκειας (τύπου Μ.2) σε νέους και νέες που είχαν εισέλθει στην Ελλάδα ως ασυνόδευτα παιδιά και είχαν ολοκληρώσει επιτυχώς τουλάχιστον τρεις (3) τάξεις δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του ελληνικού σχολείου στην Ελλάδα πριν από τη συμπλήρωση του εικοστού τρίτου έτους της ηλικίας.

Πρόκειται για μια σημαντική οπισθοδρόμηση σε ζητήματα παιδικής προστασίας και ταυτόχρονα ακύρωση μιας μακροχρόνιας επένδυσης της ελληνικής πολιτείας στην ένταξη των νέων που έχουν αφιχθεί ως ασυνόδευτα παιδιά στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, χωρίς οιαδήποτε αναφορά ή αιτιολόγηση στην Έκθεση συνεπειών ρύθμισης και χωρίς να έχει κατατεθεί Αιτιολογική Έκθεση στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης.

Η διάταξη αυτή εισήχθη το πρώτον με τον ν. 5038/2023 σε συνέχεια της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Παιδιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου,¹ και αποτέλεσε δέσμευση του ίδιου του Πρωθυπουργού και της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.² Οι οργανώσεις μέλη του Δικτύου Συνηγορίας για τα Δικαιώματα του Παιδιού είχαν σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, υποστηρίξει ενεργά την υιοθέτηση της συγκεκριμένης διάταξης

Η υφιστάμενη διάταξη αποτελεί την μόνη διάταξη που παρέχει προστασία σε νέους που εισήλθαν και καταγράφηκαν στην Ελλάδα ως ασυνόδευτα παιδιά. Παρέχει άδεια διαμονής στην κατά τεκμήριο πλέον ενταγμένη και ταυτόχρονα παραγωγική ομάδα πολιτών τρίτων χωρών, ήτοι ανθρώπων νεαρής ηλικίας που αφίχθησαν στην Ελλάδα ως ασυνόδευτα παιδιά και έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς σημαντικό αριθμό τάξεων ελληνικού σχολείου. Αποτελεί δε σημαντική επιβράβευση της προσπάθειας τους, ώστε αυτοί/ες να παραμείνουν δεσμευμένοι/ες στην επιτυχή παρακολούθηση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και με τον τρόπο αυτό να ενταχθούν αρμονικά και να συμβάλλουν παραγωγικά στην ίδια την ελληνική κοινωνία και την οικονομία της χώρας, μετά την αποφοίτηση τους, απομακρύνοντας

¹ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Εθνική Στρατηγική Ασυνόδευτων Ανηλίκων, <https://migration.gov.gr/ethniki-stratigiki-asynodeyton-anilikon/>, σελ. 65 επ.

² Μεταξύ άλλων Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Ψηφίστηκε ο «Κώδικας Μετανάστευσης», 29-3-2025, <https://migration.gov.gr/psifistike-o-kodikas-metanasteysis-mitarakis-ypiretoyme-to-symferon-kai-tin-proodo-toy-ellinikoy-laoy/>

ταυτοχρόνως τον κίνδυνο έκθεσης τους σε φαινόμενα νεανικής παραβατικότητας και εκμετάλλευσης.

Περαιτέρω, η ενεργοποίηση της διάταξης αυτής έλαβε χώρα μόλις τον Μάρτιο του 2024 με την έκδοση των απαιτούμενων εφαρμοστικών διατάξεων³ και συνεπώς δεν έχει παρέλθει ικανός χρόνος προκειμένου αυτή να αξιολογηθεί βάσει πραγματικών στοιχείων και εμπειρικών δεδομένων.

Συνεπώς, υπογραμμίζουμε ότι από κανένα εμπειρικό στοιχείο μέχρι σήμερα δεν προκύπτει ότι οι υφιστάμενες διατάξεις χρησιμοποιήθηκαν «καταχρηστικά» ή ότι αυτές αποτέλεσαν «πόλο έλξης», όπως εσφαλμένως υποστηρίζεται στο δημόσιο λόγο.⁴ Συγκεκριμένα, και μέχρι και σήμερα ο αριθμός των νεών που έχουν αιτηθεί την συγκεκριμένη άδεια διαμονής παραμένει πολύ μικρός (159 άτομα), ενώ μόλις 13 άδειες του άρθρου 161 παρ. 1 περ. γ έχουν χορηγηθεί.⁵ Σημειώνεται δε ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάθεση της σχετικής αίτησης είναι η προηγούμενη επιτυχής φοίτηση τουλάχιστον τριών (3) τάξεων δευτεροβάθμιας και συνεπώς η σχετική άδεια σε κάθε περίπτωση δεν αφορά και δεν παρέχει δικαίωμα διαμονής, για την περίπτωση που η φοίτηση δεν έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς.

Δεδομένου ότι τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί μια προσέγγιση που αναγνωρίζει την ανάγκη ειδικής μεταχείρισης των πρώην ασυνόδευτων παιδιών και την έμφαση στη σταδιακή ένταξη, η κατάργηση του άρθρου 161 παρ. 1 περ. γ' δημιουργεί ζήτημα συνοχής της μεταναστευτικής πολιτικής, ασφάλειας δικαίου και ταυτόχρονα ακυρώνει στην πράξη την μακροχρόνια επένδυση των ελληνικών Αρχών σε δομές υποστήριξης και προστασίας ασυνόδευτων παιδιών.

Το πλαίσιο του άρθρου 161 παρ.1 περ. γ θα πρέπει να διατηρηθεί και ταυτοχρόνως να ενισχυθεί με περαιτέρω μέτρα παιδικής προστασίας, ορισμένα εκ των οποίων ήδη περιλαμβάνονται στην Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Παιδιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Αυτά μεταξύ άλλων αφορούν τη διασφάλιση καθεστώτος διαμονής για τα ασυνόδευτα παιδιά, ανεξαρτήτως της διαδικασίας ασύλου (καθεστώσ ανοχής),⁶ υποστήριξης μετάβασης στην ενηλικίωση και δίκτυ προστασίας για νεαρούς ενήλικες,⁷ σύμφωνα και με το παράδειγμα άλλων Κρατών Μελών της ΕΕ⁸ και την αποχή από την επιβολή ποινικών κυρώσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 83 ν. 3386/2005, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 27 ν. 5226/2025 (παραμονή χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις) για την περίπτωση παιδιών ή/και νεαρών ενηλίκων που παρακολουθούν ελληνικό σχολείο.

Οι υπογράφουσες οργανώσεις καλούμε το ελληνικό Κοινοβούλιο να μην υιοθετήσει το Άρθρο 38 του ν/σ του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ενίσχυση των μέτρων παιδικής προστασίας, σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, όπως αυτό κατοχυρώνεται στην Σύμβαση Δικαιωμάτων του Παιδιού.

³ ΥΑ 378422/2023 (ΦΕΚ Β' 5080/16-08-2023), Εγκύκλιος 17314_12.1.2024 του Γενικού Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής και ΚΥΑ 95391/2024 (ΦΕΚ Β' 1807/22-03-2024).

⁴ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Δελτίο Τύπου, 13-1-2026, <https://migration.gov.gr/th-pleyriston-skai-1003-ypsonoyme-ena-terastio-teichos-stin-paranomi-metanasteysi-ki-afinoyme-mia-porta-anoichti-sti-nomimi/>.

⁵ Βάσει στοιχείων που παρουσιάστηκαν σε ακρόαση φορέων που διοργάνωσε η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, 15 Ιανουαρίου 2026.

⁶ Βλ. Εθνική Στρατηγική Ασυνόδευτων Ανηλίκων, σελ. 74-76.

⁷ Όπ.π., σελ. 74.

⁸ Μεταξύ άλλων PICUM, TURNING 18 AND UNDOCUMENTED: SUPPORTING CHILDREN IN THEIR TRANSITION INTO ADULTHOOD, 2022, https://picum.org/wp-content/uploads/2022/04/Turning-18-and-undocumented_EN.pdf, σελ 55-58.

Οι υπογράφουσες οργανώσεις – μέλη του μέλη του Δικτύου Συνηγορίας για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Child Rights Advocacy Network – CRAN)

ΑΡΣΙΣ – Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων

Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού

ΕΛΙΞ

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες

METAδραση

Σχεδία- Κέντρο Παιδαγωγικής και Καλλιτεχνικής Επιμόρφωσης

Better Days

Changemakers Lab

International Rescue Committee (IRC) Hellas

INTERSOS HELLAS

Safe Passage International - Greece

SolidarityNow

Terre des hommes Hellas

The HOME Project

και οι οργανώσεις

Γιατροί Χωρίς Σύνορα-Ελληνικό Τμήμα/Médecins Sans Frontières Greece

Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων

Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA)